

SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANA

NOTIKUMI, POLITIKA, PĒTĪJUMI
JŪLIJS, 2018

Labklājības ministrija

APSTIPRINĀTS PLĀNS SIEVIEŠU UN VĪRIEŠU VIENLĪDZĪGU TIESĪBU UN IESPĒJU VEICINĀŠANAI 2018.-2020.GADAM

3.jūlijā Ministru kabinets apstiprināja Labklājības ministrijas izstrādāto politikas plānošanas dokumentu – Plānu sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanai (Plāns). Tajā ietverta virkne pasākumu, kurus sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju, Valsts izglītības attīstības aģentūru, Valsts darba inspekciju, Tieslietu ministriju, Sabiedrības integrācijas fondu, Nodarbinātības valsts aģentūru, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru, Sabiedrības integrācijas valsts aģentūru, Centrālo statistikas pārvaldi, Valsts policiju, kā arī citām iestādēm un nozares nevalstiskajām organizācijām iecerēts īstenot 2018.-2020.gadā.

Plānā izvirzīti pieci rīcības virzieni: (1) sieviešu un vīriešu ekonomiskās neatkarības un vienlīdzīgu iespēju darba tirgū veicināšana, (2) meiteņu un zēnu, sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu izglītības iespēju veicināšana, (3) ar dzimumu saistītas vardarbības izplatības mazināšana, (4) institūciju kapacitātes stiprināšana dzimumu līdztiesības jautājumos un (5) sabiedrības izglītošana dzimumu līdztiesības jautājumos. Plāna mērķis ir veicināt integrētu, mērķtiecīgu un efektīvu nozaru politiku īstenošanu, tādējādi sekmējot sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju īstenošanu dzīvē. Jāatzīmē, ka šis ir jau piektais politikas plānošanas dokuments, kas vērš uzmanību sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanas jautājumiem.

Atbilstoši Plānam šogad paredzēts izstrādāt informatīvu materiālu par dzimumu diskriminācijas pazīmēm, kā arī rīcību un pieejamo atbalstu dzimumu diskriminācijas gadījumā, kā arī veikt padziļinātu dzimumu līdztiesības institucionālā mehānisma novērtējumu, nepieciešamības gadījumā piedāvājot jaunus risinājumus institūciju savstarpējās sadarbības veicināšanai un Dzimumu līdztiesības komitejas darba pilnveidošanai. Tāpat tiks īstenotas aktivitātes, kas izriet no institūciju īstenojamiem projektiem, proti, tiks izstrādāti informatīvie materiāli par vardarbības upuriem pieejamiem atbalsta pakalpojumiem (Labklājības ministrija, Eiropas Komisijas līdzfinansētais projekts "Izpratnes veidošanas kampaņa par nulles toleranci attiecībā uz vardarbību pret sievieti "Vardarbībai patīk klusums""), organizētas komunikāciju aktivitātes, lai veicinātu darba devēju un sabiedrības izpratni par darbaspēka novecošanās tendencēm un risinājumiem ilgāka un labāka darba mūža veicināšanai (Nodarbinātības valsts aģentūra, Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētais projekts "Atbalsts ilgākam darba mūžam"), īstenošanas darba devēju un darbinieku apmācības par dažādības veicināšanu un diskriminācijas novēršanu darba vidē (Sabiedrības integrācijas fonds, Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētais projekts "Dažādības veicināšana"), noslēgtas augsta līmeņa amatpersonu apmācības par personālvadību, tai skaitā par dzimumu līdztiesības principu ievērošanu ikdienas darbā (Valsts kanceleja, Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētais projekts "Augstākā līmeņa vadītāju attīstības programma"), pilnveidots interneta vietnes "Profesiju pasaule" saturs, izstrādājot vadlīnijas, kas ļauj izvairīties no stereotipiskiem profesiju attēlojumiem, kā arī izstrādāts informatīvais materiāls 7.-12.klašu skolēniem par dzimumu stereotipiem profesiju izvēlē (Valsts izglītības attīstības aģentūra, Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētais projekts "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs").

Ar Plānu un tā pasākumiem, kā arī aktuālo situāciju dzimumu līdztiesības jomā iespējams iepazīties [šeit](#).

PAZIŅOTAS ILGTSPĒJAS INDEKSA 2018.GADA NOMINĀCIJAS

14.jūnijā biedrības "Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūts", "Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība" un "Latvija Darba devēju konfederācija" sumināja Ilgtspējas indeksa 2018.gada laureātus, tai skaitā paziņojot 2018.gada dzimumlīdztiesīgāko uzņēmumu. Šāda nominācija tiek piešķirta uzņēmumam, kas visveiksmīgāk sekmējis vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm un vīriešiem savā uzņēmumā. Šogad par dzimumlīdztiesīgāko uzņēmumu tika atzīts mobilo sakaru operators "Tele2".

Nominācija "Dzimumlīdztiesīgākais uzņēmums" tika ieviesta 2015.gadā kā viena no Sabiedrības integrācijas fonda īstenotā un Eiropas Savienības programmas PROGRESS līdzfinansētā projekta "Dažādi cilvēki. Atšķirīga pieredze. Viena Latvija II" aktivitātēm. Kopš nominācijas ieviešanas tā pasniegta jau četras reizes, kļūstot par stabilu Ilgtspējas indeksa sastāvdaļu.

Tāpat tika paziņoti Ģimenei draudzīga komersanta statusa ieguvēji. Šogad tāds noteikts kopumā 38 uzņēmumiem. Ģimenei draudzīga komersanta statuss tiek noteikts jau kopš 2004.gada kā viena no Veselības ministrijas iniciatīvām. Iniciatīvu pārņēma Bērnu un ģimenes lietu ministrija, pēc kuras reorganizācijas tā nonāca Labklājības ministrijas pārziņā. 2011.gadā Labklājības ministrija parakstīja sadarbības līgumu ar biedrību "Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūts", vienojoties par Ģimenei draudzīga komersanta statusa integrēšanu Ilgtspējas indeksā. Ģimenei draudzīga komersanta statuss tiek noteikts uz vienu gadu.

Vairāk par Ilgtspējas indeksu un tā nominācijām skatīt [šeit](#).

UZSĀKTA SOCIĀLĀ KAMPAŅA "ATVĒRTĪBA IR VĒRTĪBA"

19.jūnijā Sabiedrības integrācijas fonds atklāja sociālo kampaņu "Atvērtība ir vērtība". Kampaņas mērķis ir pievērst sabiedrības uzmanību diskriminācijas problemātikai, vienlaikus sekmējot sabiedrības saliedētību un toleranci starp dažādām diskriminācijas riskam pakļautām personu grupām. Kampaņa ir viena no Sabiedrības integrācijas fonda īstenotā un Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta "Dažādības veicināšana" aktivitātēm.

Kampaņa "Atvērtība ir vērtība" norisināsies līdz pat 2022.gadam, un katru gadu tā akcentēs citu diskriminācijas riskam pakļautu grupu. 2018.gada kampaņa veltīta patvēruma meklētājiem un personām ar bēgļa vai alternatīvo statusu diskriminācijas mazināšanai, turpmākajos gados – personām, kuras pakļautas dzimuma diskriminācijai, tai skaitā personām, kuras atgriežas darbā pēc bērna kopšanas atvaļinājuma, personām, kuras kopj citu ģimenes locekli, vientuļajiem vecākiem un no vardarbības cietušām personām, kā arī personām pēc 50 gadu vecuma, personām ar invaliditāti un etniskajām minoritātēm.

APSTIPRINĀTS MĀTES UN BĒRNA VESELĪBAS UZLABOŠANAS PLĀNS 2018.- 2020.GADAM

6.jūnijā Ministru kabinets apstiprināja Veselības ministrijas izstrādāto Mātes un bērna veselības uzlabošanas plānu 2018.-2020.gadam (Plāns). Plāna mērķis ir uzlabot situāciju mātes un bērna veselības jomā, īstenojot veselības veicināšanu un slimību profilaksi, kā arī veicināt agrīnu diagnostiku, savlaicīgu ārstēšanu un medicīnisko

rehabilitāciju. Mērķa sasniegšanai izvirzīti četri rīcības virzieni: (1) veselības veicināšana un profilakse, (2) grūtnieces, dzemdētājas, nedēļnieces un jaundzimušā aprūpe, (3) ambulatoro pakalpojumu pieejamības uzlabošana bērnu veselības aprūpē un (4) hronisko pediatriko pacientu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošana.

Atbilstoši Plānam šogad plānots veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu speciālistu pieejamību grūtniecēm pēc t.s. "zaļā koridora" principa, mazinātu māšu un jaundzimušo mirstību, pilnveidojot grūtnieču un jaundzimušo aprūpi un dzemdību pakalpojumu kvalitāti, kā arī veicinot starpinstitūciju sadarbību, jo īpaši starp ģimenes ārstu praksēm un pašvaldību sociālajiem dienestiem, tādējādi nodrošinot vispusīgu atbalstu jaundzimušo vecākiem un novēršot veselības un dzīvības riskus, kas rodas vecāku izpratnes par bērna aprūpi un audzināšanu trūkuma dēļ.

Ar Plānu un tā pasākumiem var iepazīties [šeit](#).

EKSPERTI DISKUTĒ PAR JAUNO VECĀKU EMOCIONĀLO VESELĪBU

29.-30.jūnijā Cēsīs norisinājās jau ceturtais sarunu festivāls "LAMPA", divu dienu garumā piedāvājot vairāk nekā 250 pasākumus par dažādiem jautājumiem, tai skaitā sievietes un vīriešu tēlu medijos, mātes un tēva lomu un savstarpējo sadarbību. Viena no šādām diskusijām norisinājās teltī "Spuldze", piedāvājot padziļinātu skatījumu uz jauno vecāku emocionālo veselību un akcentējot, ka pēcdzemdību depresijas simptomi novērojami ne vien sievietēm, bet arī vīriešiem – pēc diskusijas vadītājas Dr.psych Diānas Zandes teiktā ar pēcdzemdību depresiju sirgst katra piektā mamma un katrs desmitais tētis.

Diskusijā piedalījās arī biedrības "Debesmanna" pārstāves Madara Melne Tomsone un Iveta Parravani, dūla Inga Babure, tētis Lauris Bokišs un PEP mamma un biedrības "Tēvi" vadītāja Elīna Kļaviņa. Diskusijas ieraksts pieejams [šeit](#).

INTERAKTĪVS RĪKS DARBA UN ĢIMENES LĪDZSVARA VEICINĀŠANAI

31.jūlijā noslēdzās projekts "Elastīga bērnu uzraudzības pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku". Projekts tika uzsākts 2015.gada 1.augustā, un tā ietvaros tika veikts sociālais eksperiments, nodrošinot bērnu uzraudzības pakalpojumu darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku. Projekta noslēgumā tika izveidota arī tiešsaistes platforma www.darbsungimene.lv, kurā apkopoti ne vien projekta laikā gūtie novērojumi un projekta rezultāti, bet arī vispusīga informācija par darba un ģimenes līdzsvaru veicinošām iniciatīvām un labās prakses piemēriem un informatīvi materiāli darba devējiem, darbiniekiem un pašvaldībām.

Projekta aktivitātes tika līdzfinansētas no Eiropas Savienības Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma "PROGRESS" līdzekļiem.

INFORMATĪVS MATERIĀLS DARBA DEVĒJIEM UN DARBA ŅĒMĒJIEM PAR NEVĒLAMU SEKSUĀLA RAKSTURA RĪCĪBU DARBA VIDĒ

Latvijas Republikas Tiesībsarga birojs ir izstrādājis informatīvu materiālu, kurā skaidro darba devēju pienākumus un atbildību, nodrošinot drošus un veselībai nekaitīgus darba apstākļus, kā arī sniedz informāciju darba ņēmējiem – gan sievietēm, gan vīriešiem – kā atpazīt seksuālu uzņēmēšanos darba vietā un kā aizstāvēt savas tiesības. Informatīvai materiāls pieejams [šeit](#).

CITA AKTUĀLĀ INFORMĀCIJA

- **18.jūnijā** Grieķija ratificēja Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvencija), tādējādi kļūstot par 32.valsti, kas konvenciju ratificējusi. Latvija Stambulas konvenciju parakstīja 2016.gada 18.maijā. Lai Stambulas konvencija stātos spēkā, Latvijai tā vēl ir jāratificē. Jāatzīmē, ka no Stambulas konvenciju ir ratificējušas visas Eiropas Savienības dalībvalstis, izņemot Bulgāriju, Ungāriju, Īriju, Lietuvu, Slovēniju, Čehiju un Latviju. Eiropas Savienība Stambulas konvenciju parakstīja 2017.gada 13.jūnijā. Detalizēta informācija par Stambulas konvencijas mērķi un saturu pieejama Labklājības ministrijas izstrādātajā informatīvajā materiālā, kas skatāms [šeit](#).

- **20.jūnijā** notika Dzimumu līdztiesības komitejas 23.sanāksme. Tās laikā notika diskusijas par Plānā sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu tiesību un iespēju veicināšanai 2018.-2020.gadam iekļauto pasākumu īstenošanu un LR kārtējo ziņojumu par Apvienoto Nāciju Organizācijas 1979.gada Konvencijas par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu ieviešanu 2005.gada 1.janvārī-2017.gada 31.decembrī. Tāpat klātesošie tika iepazīstināti ar Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotā un Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" un Labklājības

ministrijas īstenotā un Eiropas Savienības Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma "PROGRESS" līdzfinansētā projekta "Elastīga bērnu uzraudzības pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku" aktualitātēm. Sanāksmes darba kārtība, protokols un sanāksmes prezentācijas pieejamas [šeit](#).

• **10.-12.jūlijā** norisinājās Vasaras skola sociālajiem darbiniekiem – apmācību programma sociālajiem darbiniekiem, kuri ikdienā veic sociālo darbu ar pilngadīgām personām. Šādas apmācības tiek organizētas jau ceturto gadu. Šī gada vasaras skolas tēma bija dažādība. Trīs dienu garumā sociālie darbinieki no pašvaldību sociālajiem dienestiem, ieslodzījuma vietām, ārstniecības iestādēm, sociālās aprūpes centriem u.c. institūcijām pilnveidoja savu izpratni par stereotipiem, diskrimināciju, aizspriedumiem, kā arī savstarpējās sadarbības nozīmi personas sociālo problēmu risināšanā. Vasaras skolu organizēja Labklājības ministrija, un tā tika finansēta no valsts budžeta līdzekļiem.